

נכתוב ליה שטרא. לא שייך הכא מפיהם ולא מפי כנסם ולא
 זכהיא דתנן בגט פשוט (ב"ב דף קסח.) מי שנמחק
 שטר חובו ועדים החתומים על השטר נעשה כמי שנחקרה עדותו
 כצ"ד והו' כאלו אמרי הני עדים ראינום שנחקרו עדותן כצ"ד
 ופ"ב דכתובות (דף כ. ב.) הארכתי:
פרושי קפפרש כיצד בו. תימה
 ללא פריך אי הכי חייבין
 תרי זמני למיל כדפריך צפרא קמא
 דסנהדרין (דף ג. וס"ט) אי הכי שלשה
 שלשה למה לי וכמה מקומות דייק
 וכמה מקומות לא דייק:
 הכא

הגורם למזון לאו כמזון דמי לא מחייב מתקף לה רב הונא בריה דרב
 יהושע אימר דשמעת ליה לרבי שמעון דבר הגורם למזון כמזון דמי בדבר
 שעיקרו מזון כדברה דאמר רבה גזל חמץ לפני הפסח ובא אחר ושרפו
 במועד פטור שהכל מצווים עליו לבערו לאחר הפסח מחלוקת ר' שמעון ורבנן
 לרבי שמעון דאמר דבר הגורם למזון כמזון דמי דחייב לרבנן דאמרי דבר
 הגורם למזון לאו כמזון דמי פטור בדבר שאין עיקרו מזון מי אמרינן א"אמר
 אמרינן גזל דאין דינא גרמי מגבי ביה דמי שטרא מעליא ומאן דלא דינא
 דינא גרמי מגבי ביה דמי נירא בעלמא הוה עובדא וכפיה רפרם לרבי אשי
 יאגבי ביה כי כשורא לצלמא: חמץ ועבר עליו הפסח אומר לו הרי שלך
 לפניך: מאן תנא אומרין באיסורי הנאה הרי שלך לפניך אמר רב חסדא
 ר' יעקב היא דתניא שור שהמית עד שלא נגמר דינו מכור הקדושו
 מוקדש שחטו בשרו מותר החזירו שומר לבעליו מוחזר משנגמר דינו מכור
 אינו מכור הקדושו אינו מוקדש שחטו בשרו אסור החזירו שומר לבעליו
 אינו מוחזר רבי יעקב אומר א"אמר משנגמר דינו החזירו שומר לבעליו מוחזר
 מאי לאו בהא קמפלגי רבי יעקב סבר אומרין באיסורי הנאה הרי שלך
 לפניך ורבנן סברי אין אומרין באיסורי הנאה הרי שלך לפניך א"ל רבה לא
 דכולי עלמא אמרינן באיסורי הנאה הרי שלך לפניך דאם כן נפלגו בחמץ
 בפסח אלא אמר רבה הכא בגומרינן דינו של שור שלא בפניו קא מיפלגי
 רבנן סברי אין גומרינן דינו של שור שלא בפניו דאמר ליה אי אייתיתיה ניהליה
 הוה מעריקנא ליה לאגמא השתא מסרתיה ביד מאן דלא מצינא לאישתעויי
 דינא בהדיא ור' יעקב סבר גומרינן דינו של שור שלא בפניו דאמר ליה מאי
 עבדי ליה סוף סוף הוה גמרי ליה דינא שלא בפניו אשכחיה רב חסדא לרבה
 בר שמואל א"ל תנית מידי באיסורי הנאה אמר ליה אין תנינא ויהשיב את
 הגולה מה תלמוד לומר אשר גזל יחזיר כעין שגול מכאן אמרו גזל מטבע
 ונפסל פירות והרקיבו יין וא' והחמין תרומה ונמאאת חמץ ועבר עליו הפסח
 בהמה ונעברה בה עבירה ושור עד שלא נגמר דינו אומר לו הרי שלך
 לפניך מאן שמעת ליה דאמר עד שלא נגמר דינו אין משנגמר דינו לא רבנן
 וקתני חמץ ועבר עליו הפסח אומר לו הרי שלך לפניך א"ל אי משכחת להו
 לא תימא להו ולא מידי: פירות והרקיבו אומר לו הרי שלך לפניך: והתנן
 פירות והרקיבו משלם כשעת הגזילה אמר רב פפא רבאן שהרקיבו כולן כאן
 לחרש שידה תיבה ומגדל לתקן וקלקלו חייבין לשלם נתן
 לסתור את הכותל ושיבר האבנים או שהיוקן חייב לשלם היה סותר מצד זה
 ונפל מצד אחר פטור ואם מחמת המכה חייב: **גמ'** אמר רב אסי לא שנו
 אלא שנתן לחרש שידה תיבה ומגדל לנעץ בהן מסמר ונעץ בהן מסמר
 ושיברן אבל נתן לחרש עצים לעשות שידה תיבה ומגדל ועשה מהן שידה
 תיבה ומגדל ושיברן פטור מאי טעמא אומן קונה בשבח כלי תנן נתן לאומנין
 וקלקלו חייבין לשלם מאי לאו ידויהב להו עצים לא שידה תיבה ומגדל הא
 מדקתני סיפא שידה תיבה ומגדל מכלל דרישא עצים אמרי פרושי קא מפרש
 לה כיצד נתן לאומנין לתקן וקלקלו חייבין לשלם כגון שנתן לחרש שידה
 תיבה ומגדל והכי נמי מסתברא דכיצד קתני דאי סלקא דעתך רישא
 עצים השתא אשמעינן עצים חייבין לשלם ולא אמרינן אומן קונה בשבח כליים
 שידה תיבה ומגדל אבל עצים
 מבטיא אי משום הא לא איריא תנא סיפא לגלויי רישא שלא תאמר רישא
 לא תנא סיפא שידה תיבה ומגדל מכלל דרישא עצים ואפ"ה חייב לשלם **לימא**
 מסייע ליה והנותן צמר לצבע
 והקדירו

וכן שור עד שלא נגמר דינו אומרין לו הרי שלך לפניך אמר רב אסי לא שנו

אמר רב אסי לא שנו אלא שנתן לחרש שידה תיבה ומגדל לנעץ בהן מסמר ונעץ בהן מסמר
 ושיברן אבל נתן לחרש עצים לעשות שידה תיבה ומגדל ועשה מהן שידה
 תיבה ומגדל ושיברן פטור מאי טעמא אומן קונה בשבח כלי תנן נתן לאומנין
 וקלקלו חייבין לשלם מאי לאו ידויהב להו עצים לא שידה תיבה ומגדל הא
 מדקתני סיפא שידה תיבה ומגדל מכלל דרישא עצים אמרי פרושי קא מפרש
 לה כיצד נתן לאומנין לתקן וקלקלו חייבין לשלם כגון שנתן לחרש שידה
 תיבה ומגדל והכי נמי מסתברא דכיצד קתני דאי סלקא דעתך רישא
 עצים השתא אשמעינן עצים חייבין לשלם ולא אמרינן אומן קונה בשבח כליים
 שידה תיבה ומגדל אבל עצים
 מבטיא אי משום הא לא איריא תנא סיפא לגלויי רישא שלא תאמר רישא
 לא תנא סיפא שידה תיבה ומגדל מכלל דרישא עצים ואפ"ה חייב לשלם **לימא**
 מסייע ליה והנותן צמר לצבע
 והקדירו

וכן שור עד שלא נגמר דינו אומרין לו הרי שלך לפניך אמר רב אסי לא שנו
 אלא שנתן לחרש שידה תיבה ומגדל לנעץ בהן מסמר ונעץ בהן מסמר
 ושיברן אבל נתן לחרש עצים לעשות שידה תיבה ומגדל ועשה מהן שידה
 תיבה ומגדל ושיברן פטור מאי טעמא אומן קונה בשבח כלי תנן נתן לאומנין
 וקלקלו חייבין לשלם מאי לאו ידויהב להו עצים לא שידה תיבה ומגדל הא
 מדקתני סיפא שידה תיבה ומגדל מכלל דרישא עצים אמרי פרושי קא מפרש
 לה כיצד נתן לאומנין לתקן וקלקלו חייבין לשלם כגון שנתן לחרש שידה
 תיבה ומגדל והכי נמי מסתברא דכיצד קתני דאי סלקא דעתך רישא
 עצים השתא אשמעינן עצים חייבין לשלם ולא אמרינן אומן קונה בשבח כליים
 שידה תיבה ומגדל אבל עצים
 מבטיא אי משום הא לא איריא תנא סיפא לגלויי רישא שלא תאמר רישא
 לא תנא סיפא שידה תיבה ומגדל מכלל דרישא עצים ואפ"ה חייב לשלם **לימא**
 מסייע ליה והנותן צמר לצבע
 והקדירו

מנא ידעינן מאי הו' כמיז ציה ומאי ציה למיתבי ולא אלטרין
 ליה למימר דפטור: **במאמינו** א' בעל השטר לשורף בכל מה
 שאומר שכן היה כמוז ציה ואפ"ה פטור: דר"ש צפרא מרובה (לעיל
 דף ע"ג:) גבי קדשים שחייב באחריותו כו': **כמועד** בזמן ציעורו
 צו' שעות ודכותה בפסחים (דף י"ז):
 לא צדק צמח המועד ידוקו לאחר
 המועד: לר"ש חייב. האי שטרפו
 לשלם לגזול דמיהס דדבר הגורם
 למזון הוה שאס היה צעין היה
 מחזירו גזול לבעליו ופטור דתנן
 לעיל (דף ע"ג:) גזל חמץ ועבר עליו
 הפסח אומר לו הרי שלך לפניך
 ועשוי שאין צעין יחזיר דמיס
 לבעליו. וצמח צפרא הוה דלמרינן
 הכי משום דעיקרו כלומר נמחלמו
 ממון הו' ועכשיו אע"פ שאינו שזה
 לבלום גורם למזון הוה אכל צטרי
 דמעולס לא היה גופו ממון מי
 שמעת ליה: **מאן דדאין דינא דגרמי**.
 ר"מ היא (בהגזל צמח) [לקמן]
 (דף ק:) **מגבי ליה**. מן השורף כל
 השטר שהיה גרמו להפסד: **ואכפיה**
רפרס לרב אשי. שטר שטר חזירו
 צילדו: **ואגבי מיניה**. גזבינא
 מעליא כל מה שמזכר בשטר: כי
 כשורא ללמא. פירעון גמור מן
 העידית כקורה זו הנחתה משאל
 קורות לתקן בה זורה ודיוקנאות:
שור שהמית: את האדם ומכרו עד
 שלא נגמר דינו: **מכור**. ולא יסקל
 דצעינן מימיה והעמדה דנין שיהא
 שוין כאלה צפרא שור שנגמ' ד'
 ור' (ב): **החזירו שומר לבעליו מוחזר**.
 ופטור שומר: **דכ"ע אומרים באיסורי**
הנאה כו'. ונמתינן דמחן צפרא
 אפי' לרבנן: **דאם קן**. דלרבנן אין
 אומרים אלמפלגי בשור לגבי שומר
 ליפלגו נמי לגבי גזל חמץ ועבר עליו
 הפסח (ו) אכל הכא בשור שהמית
 הוה דאמר אין מוחזר משום דאמר
 ליה האי איסור הנאה לאו איסור
 דאחי עליה ממילא הוה כגון חמץ
 צפרא אלא את העלמיה צדיס
 שהנחתו לב"ד דאי הוה גבאי אנה
 מעריקנא ליה לאגמא כו' אכל סיפא
 דמתינתין ודאי רבי יעקב היא ולא
 רבנן דקתני או שהיתה יולאה ליסקל
 אומר לו הרי שלך לפניך: **אשכחיה**
רב חסדא כו'. רב חסדא מהדר
 אמתני' דניהו צה פלוגתא אחתן
 צפרא לאוקמא למילתיה דטעמא
 דרבנן משום דאין אומרים באיסורי
 הנאה הרי שלך לפניך: **אי משכח**
לכו. לבני הישיבה: **לא סיפא**
לכו ולא מידי. משום דחדו דמשכחי
 מיוצגא למילתי: **שידס**. ארנו
 של עגלה העשויה למרכב נשים:
 והקדירו

וכן שור עד שלא נגמר דינו אומרין לו הרי שלך לפניך אמר רב אסי לא שנו
 אלא שנתן לחרש שידה תיבה ומגדל לנעץ בהן מסמר ונעץ בהן מסמר
 ושיברן אבל נתן לחרש עצים לעשות שידה תיבה ומגדל ועשה מהן שידה
 תיבה ומגדל ושיברן פטור מאי טעמא אומן קונה בשבח כלי תנן נתן לאומנין
 וקלקלו חייבין לשלם מאי לאו ידויהב להו עצים לא שידה תיבה ומגדל הא
 מדקתני סיפא שידה תיבה ומגדל מכלל דרישא עצים אמרי פרושי קא מפרש
 לה כיצד נתן לאומנין לתקן וקלקלו חייבין לשלם כגון שנתן לחרש שידה
 תיבה ומגדל והכי נמי מסתברא דכיצד קתני דאי סלקא דעתך רישא
 עצים השתא אשמעינן עצים חייבין לשלם ולא אמרינן אומן קונה בשבח כליים
 שידה תיבה ומגדל אבל עצים
 מבטיא אי משום הא לא איריא תנא סיפא לגלויי רישא שלא תאמר רישא
 לא תנא סיפא שידה תיבה ומגדל מכלל דרישא עצים ואפ"ה חייב לשלם **לימא**
 מסייע ליה והנותן צמר לצבע
 והקדירו

וכן שור עד שלא נגמר דינו אומרין לו הרי שלך לפניך אמר רב אסי לא שנו
 אלא שנתן לחרש שידה תיבה ומגדל לנעץ בהן מסמר ונעץ בהן מסמר
 ושיברן אבל נתן לחרש עצים לעשות שידה תיבה ומגדל ועשה מהן שידה
 תיבה ומגדל ושיברן פטור מאי טעמא אומן קונה בשבח כלי תנן נתן לאומנין
 וקלקלו חייבין לשלם מאי לאו ידויהב להו עצים לא שידה תיבה ומגדל הא
 מדקתני סיפא שידה תיבה ומגדל מכלל דרישא עצים אמרי פרושי קא מפרש
 לה כיצד נתן לאומנין לתקן וקלקלו חייבין לשלם כגון שנתן לחרש שידה
 תיבה ומגדל והכי נמי מסתברא דכיצד קתני דאי סלקא דעתך רישא
 עצים השתא אשמעינן עצים חייבין לשלם ולא אמרינן אומן קונה בשבח כליים
 שידה תיבה ומגדל אבל עצים
 מבטיא אי משום הא לא איריא תנא סיפא לגלויי רישא שלא תאמר רישא
 לא תנא סיפא שידה תיבה ומגדל מכלל דרישא עצים ואפ"ה חייב לשלם **לימא**
 מסייע ליה והנותן צמר לצבע
 והקדירו

(ב) וצ"מ לה. (ג) [לעיל
 ע"ג:] לקמן ק"י פסחים ה'
 וצ"מ. (ד) תמוז טו.
 [לקמן ק. (ד) וצ"מ לה. (ג)
 (ה) לעיל [הנה] ע"ג:
 (מחזיק לה. (ו) [לעיל טו.
 (ז) ג"מ פ"ח צ"ט צ"ט
 (ח) ועירובין א' [לעיל].
 (ט) לקמן ק"י (י) צ"ט צ"ט
 השורף [לעיל השטר,
 (כ) וצ"מ וצ"מ. (ל) [ועיין
 מוספות צ"ט דף י"ג:]
 (מ) [ועיין מוספות צ"ט דף
 י"ג:] (נ) [ועיין מוספות צ"ט דף
 י"ג:] (ס) ד"ס צ"ט.
 (ס"א) ד"ס צ"ט.
 (ס"ב) ד"ס צ"ט.

תורה אור השלם

1. והיה כי יקרא ואשם
 והשיב את הגזלה אשר
 גזל או את העשק אשר
 עשק או את הפקדון
 אשר הפקד אתו או את
 האברה אשר מצא:
 וקרא ה כב

הגהות הב"ח

(ב) רש"י ד"ה מכור וכו'
 מימיה והעמדה דנין וכו'
 צפרא שור שנגמ' צ"ב טוף
 דף מד ופ"ק דף י"ג:
 (ג) ד"ה דלס ק וכו'
 הפסח הפ"ד ופ"ח צ"ט
 אלא הכל:

הגהות הגר"א

[א] גמ' יין והמחן. רשום
 קו על מימיה והמחן וי"ג
 והקדמו:

הגהות הגר"מ

[א] גמ' יין והמחן. רשום
 קו על מימיה והמחן וי"ג
 והקדמו:

הגהות הגר"נ

[א] גמ' יין והמחן. רשום
 קו על מימיה והמחן וי"ג
 והקדמו:

הגהות הגר"ס

[א] גמ' יין והמחן. רשום
 קו על מימיה והמחן וי"ג
 והקדמו:

הגהות הגר"ת

[א] גמ' יין והמחן. רשום
 קו על מימיה והמחן וי"ג
 והקדמו:

הגהות הגר"י

[א] גמ' יין והמחן. רשום
 קו על מימיה והמחן וי"ג
 והקדמו:

הגהות הגר"ז

[א] גמ' יין והמחן. רשום
 קו על מימיה והמחן וי"ג
 והקדמו:

הגהות הגר"ח

[א] גמ' יין והמחן. רשום
 קו על מימיה והמחן וי"ג
 והקדמו:

הגהות הגר"ק

[א] גמ' יין והמחן. רשום
 קו על מימיה והמחן וי"ג
 והקדמו:

הגהות הגר"ל

[א] גמ' יין והמחן. רשום
 קו על מימיה והמחן וי"ג
 והקדמו:

עא א מ"י פ"ה מה"ל ארסות הלכה נו סמג
עשין חמ טוש"ע אה"ע סי'
כח ספק די'
עב ב מ"י שם הלכה כ'
טוש"ע שם פ"י עו'
עג ג ד מ"י פ"י מה"ל
סמכות הלכה ה סמג
עשין פט טוש"ע ח"מ
סמון עו ספק די'
עד ה מ"י שם טוש"ע שם
ע"ו :'
עו ו ז מ"י שם טוש"ע
שם פ"י ד'
עו ח ט טוש"ע שם ספק
ד':
עז י מ"י פ"ב מה"ל
סמכותין הלכה ז סמג
לאהין ט טוש"ע ח"מ סמון
י"ט ספק א':
עח כ ל מ"י פ"י מה"ל
סמכות הלכה ה סמג
עשין פט טוש"ע ח"מ
סמון עו ספק ו':

אימא מפני שהוא נושא שבר. אבל בחנם פטור אף על גב דאדם מועד לעולם באונס כי האי לא מחייב אדם המזיק כדפרישתי בר"ש המניח (ועל דף מ: וס"ג):

מנעך מספק איסורא. אור"ת דמשום הכי קרי ליה ספק איסורא משום דרב פסיק בפ"ק דחולין (דף י"ח.) כרבי יוסי בר' יהודה בטענת הגדולה והיא רב מחמיר עליו לפי שהיה עם הארץ שלא יבא להקל בשאר טענות כדאשכחן בפרק קמא דחולין (דף טו.) גבי מנשל כשנת כי מורי (ס' ג'פ"א) לתלמידיו מורי להו כר"מ וכי דריש להו בפירקא דריש בר' יהודה משום עמי הארץ ולהכי קרי ליה ספק גזילה ולא ודאי גזילה דלוחו האיש ששטמ לעם הארץ ה"ל לאסקי אדעמיה שיחמירו עליו ור"י מפרש דההיא עובדא בשאר טענות הוה רב דקאמר בפרק קמא דחולין (דף י"ח.) ואין הלכה כמותו בשאר טענות משום דמסקפא ליה אי הלכה כמותו אי לאו:

ותניא אידך בין אומן בין הרייט חייב. לא שייך הלא לשנויי כלן בשכר כלן בחנם כדמשני גבי שחיטה דבהכרת מטבע לרין בקיאות גדול ולית ליה למיחו אם אין בקי כדנכו ואיסור:

לפנים

היבא דקא עביד בשכר אבל היבא דקא עביד בחנם לא קמ"ל פושע הוא איחיביה רב חמא בר גוריא לשמואל הנותן בהמה לטבח וניבלה אומן פטור הדייט חייב ואם נותן שכר בין הדייט בין אומן חייב אמר ליה לעבר מוחך אתא ההוא מרבנן קא מותיב ליה א"ל השתא שקלת מאי דשקל חברך קאמינא לכו אנא רבי מאיר וקאמרתו לי רבנן אמאי לא דייקת מילי שאני אומר מזיק הוא פושע הוא געשה כאומר לו שחוט לי מכאן ושחט לו מכאן מאן אתי ליה האי עברא דמי רבי מאיר דאמר מבעי ליה למירמי אנפשיה די רבי מאיר איילמא [הא] רבי מאיר [קלן] [סמון] דתנן ד' קשרו בעלוי במוסרה ונעל בפניו כראוי ויצא והזיק בין תם בין מועד חייב דברי רבי מאיר התם בקראי פליגי אלא הא רבי מאיר רתנן ל' לצבווע לו אדום וצבעו שחור שחור וצבעו אדום רבי מאיר אומר נותן לו דמי צמרו התם בידים קלאו מיניה אלא הא רבי מאיר ד' דתנן 'נשברה כדו ולא סילקה נפלה גמלו ולא העמידה רבי מאיר אומר חייב בנוקן וחכמים אומרים פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים וקיימא לן ד'בנתקל פושע הוא פליגי אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן טבח אומן שקלקל חייב ואפילו הוא אומן כטבחי ציפורי ומי אמר רבי יוחנן הכי והאמר רבה בר בר חנה עובדא הוה קמיה דרבי יוחנן וכנישתא דמעון ואמר ליה זיל 'אייתי ראייה דממחית לתרנגולים ואפטרך לא קשיא 'כאן בחנם כאן בשכר כי הא דאמר רבי זירא הרוצה שיתחייב לו טבח יקדים לו דינר מיתיבי 'ההמולך חטים לטחון ולא לתתן ועשאן סובין או מורסן קמח לנחתום ועשאו פת ניפולין בהמה לטבח וניבלה חייב מפני שהוא כנושא שכר אימא מפני שהוא נושא שכר ההוא מ'מגורומתא דאתא לקמיה דרב טרפיה ופטריה לטבח מלשלומי דמי פגעו ביה רב כהנא ורב אםי בההוא גברא אמרו ליה עביד כך רב תרתי מאי תרתי איילמא תרתי לגרעותא דאיבעי ליה לאכשורי 'כר' יוסי בר' יהודה וטרפה כרבנן ואי נמי כרבנן דאיבעי ליה חיובא לטבחא ומי שרי למימר כי האי גונא והתניא 'לבשיצא לא יאמר אני מוכה וחבירי מחייבין אבל מה אעשה שחבירי רבו עלי ועל זה נאמר יהולך רכיל מגלה סוד אלא תרתי למעוליותא דלא אוכלך ספק איסורא ומנעך מספק גזילה איתמר 'המראה דינר לשולחני ונמצא רע תני חדא אומן פטור הדייט חייב ותני אידך בין אומן בין הדייט חייב אמר רב פפא 'כי תניא אומן פטור כגון דנכו ואיסור דלא צריכי למויגמר כלל אלא במאי מעו טעון כסיכתא דרתא או דההיא שעתא דנפק מתותי סיכתא ההיא איתתא דינרא לרבי הייא אמר לה מעליא הוא למחר אתאי לקמיה ואמרה ליה אחוזתיה ואמרו לי בישא הוא ולא קא נפיק לי אמר ליה לרב זיל חלפיה ניהלה וכתוב אנקמסי דין עסק ביש ומאי שאנ דנכו ואיסור דפטרי משום דלא צריכי למויגמר רבי הייא נמי לאו למויגמר קא בעי רבי הייא ל' לפנים משורת הדין הוא דעבר 'כדתני רב יוסף 'ההודעת להם זה בית

תורה אור השלם

1. הולך רכיל מגלה סוד
2. והחזקתה אתהם את החקים ואת התורות והודעת להם את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יצקו:

שמות יח ב

הגהות הבי"ח

(6) ר"ש ד"ה דקבעל וכו' ש"מ בבושה בשכר קאמר: (9) ד"ה התם וכו' כפ' שור שנתו. ג"כ סוף דף ט"ז

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] נב' דההיא שעתא דנפק מתותי סיכתא. ע"ן שיטה מקובצת:

לעני רש"י

קווי"ץ (קווי"ץ). מטבע.

רבא אמר דכ"ע כו' ודכ"ע אין אומן קונה בשכר כלי ה"ג: מלוה ופרוטה. כי היכי לה פרוטה מדידה: **דעסה אפרוטה.** ומיקדשא. להכי נקט פרוטה קדושי אשה דזו להו זכר: **בשכר שעישי עמך.** התקדש ל' אינה מקודשת. הוילי וכבר החזירו לה והוא מלוה גבה: **בשכר שטעשה עמך מקודשת.** דלית לה לשכירות אלא לבסוף וכי מהדר להו ניהלה מיקדשא ליה זכרו: **בשכר שטעשה עמך אינה מקודשת.** דקפסר ר' נתן ישנה לשכירות ממחילה ועד סוף וכל פרוטה ופרוטה הוה ליה מלוה: **וכל שכן שעישי.** דמיוס שהחזירו לה נזק שכרו עליה זמלוה: **ואם הוסיף כו' מקודשת.** דקפסר מלוה ופרוטה דעמיה אפרוטה ואילו לרבי נתן אע"ג דהוסיף לה אינה מקודשת דדעמיה אמלוה: **עבה אומן שקלקל חייב.** וכ"ש הדייט דלא היה לו לשחוט הוילי ואילו זכר: **דקעביד בשכר.** דמזיק חייב באונסין דאדם מועד לעולם בין שוגג בין מזיד. מדקרי ליה מזיק לחייבו בחונס ש"מ (6) בלוחו שכר קאמר וקמ"ל דפושע הוא דלא חשיב ליה אונס אלא פשיעה דהוה ליה למירמיה אנפשיה שמת פטרסם בהכמה וזיזר כה: **אומן פטור.** דלחונס הוא: **לעבר מוחך.** כמו מים עכוריס: **קא מוסיב ליה.** הא מילתא: **הפס בקראי פליגי.** וגזירת הכתוב הוא כפ' שור שגגה ארבעה וחמשה (ט):

רבא אמר דכ"ע ישנה לשכירות מתחילה ועד סוף ודכולי עלמא המקדש במלוה אינה מקודשת ודכולי עלמא אין אומן קונה בשבח כלי אלא הכא במאי עסקינן כגון שהוסיף לה נופך משלו רבי מאיר סבר מלוה ופרוטה אדעתה אפרוטה ורבנן סברי מלוה ופרוטה דעתה אמלוה ובפלוגתא דהני תנאי ד'תניא בשכר שעשיתי עמך אינה מקודשת בשכר שאעשה עמך מקודשת רבי נתן אומר בשכר שאעשה עמך אינה מקודשת וכל שכן בשכר שעשיתי עמך רבי יהודה הנשיא אומר באמת אמרו 'בין בשכר שעשיתי עמך ובין בשכר שאעשה עמך אינה מקודשת ואם הוסיף לה נופך משלו מקודשת (מאי איכא) בין ת"ק לרבי נתן איכא בינייהו שכירות בין רבי נתן לר' יהודה הנשיא איכא בינייהו מלוה ופרוטה אומר שמואל טבח אומן שקלקל חייב לשלם מזיק הוא פושע הוא געשה כאומר לו שחוט לי מכאן ושחט לו מכאן אמר מוזיק הוא הוה אמינא הני מילי היבא דקא עביד בשכר אבל היבא דקא עביד בחנם לא קמ"ל פושע הוא איחיביה רב חמא בר גוריא לשמואל הנותן בהמה לטבח וניבלה אומן פטור הדייט חייב ואם נותן שכר בין הדייט בין אומן חייב אמר ליה לעבר מוחך אתא ההוא מרבנן קא מותיב ליה א"ל השתא שקלת מאי דשקל חברך קאמינא לכו אנא רבי מאיר וקאמרתו לי רבנן אמאי לא דייקת מילי שאני אומר מזיק הוא פושע הוא געשה כאומר לו שחוט לי מכאן ושחט לו מכאן מאן אתי ליה האי עברא דמי רבי מאיר דאמר מבעי ליה למירמי אנפשיה די רבי מאיר איילמא [הא] רבי מאיר [קלן] [סמון] דתנן ד' קשרו בעלוי במוסרה ונעל בפניו כראוי ויצא והזיק בין תם בין מועד חייב דברי רבי מאיר התם בקראי פליגי אלא הא רבי מאיר רתנן ל' לצבווע לו אדום וצבעו שחור שחור וצבעו אדום רבי מאיר אומר נותן לו דמי צמרו התם בידים קלאו מיניה אלא הא רבי מאיר ד' דתנן 'נשברה כדו ולא סילקה נפלה גמלו ולא העמידה רבי מאיר אומר חייב בנוקן וחכמים אומרים פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים וקיימא לן ד'בנתקל פושע הוא פליגי אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן טבח אומן שקלקל חייב ואפילו הוא אומן כטבחי ציפורי ומי אמר רבי יוחנן הכי והאמר רבה בר בר חנה עובדא הוה קמיה דרבי יוחנן וכנישתא דמעון ואמר ליה זיל 'אייתי ראייה דממחית לתרנגולים ואפטרך לא קשיא 'כאן בחנם כאן בשכר כי הא דאמר רבי זירא הרוצה שיתחייב לו טבח יקדים לו דינר מיתיבי 'ההמולך חטים לטחון ולא לתתן ועשאן סובין או מורסן קמח לנחתום ועשאו פת ניפולין בהמה לטבח וניבלה חייב מפני שהוא כנושא שכר אימא מפני שהוא נושא שכר ההוא מ'מגורומתא דאתא לקמיה דרב טרפיה ופטריה לטבח מלשלומי דמי פגעו ביה רב כהנא ורב אםי בההוא גברא אמרו ליה עביד כך רב תרתי מאי תרתי איילמא תרתי לגרעותא דאיבעי ליה לאכשורי 'כר' יוסי בר' יהודה וטרפה כרבנן ואי נמי כרבנן דאיבעי ליה חיובא לטבחא ומי שרי למימר כי האי גונא והתניא 'לבשיצא לא יאמר אני מוכה וחבירי מחייבין אבל מה אעשה שחבירי רבו עלי ועל זה נאמר יהולך רכיל מגלה סוד אלא תרתי למעוליותא דלא אוכלך ספק איסורא ומנעך מספק גזילה איתמר 'המראה דינר לשולחני ונמצא רע תני חדא אומן פטור הדייט חייב ותני אידך בין אומן בין הדייט חייב אמר רב פפא 'כי תניא אומן פטור כגון דנכו ואיסור דלא צריכי למויגמר כלל אלא במאי מעו טעון כסיכתא דרתא או דההיא שעתא דנפק מתותי סיכתא ההיא איתתא דינרא לרבי הייא אמר לה מעליא הוא למחר אתאי לקמיה ואמרה ליה אחוזתיה ואמרו לי בישא הוא ולא קא נפיק לי אמר ליה לרב זיל חלפיה ניהלה וכתוב אנקמסי דין עסק ביש ומאי שאנ דנכו ואיסור דפטרי משום דלא צריכי למויגמר רבי הייא נמי לאו למויגמר קא בעי רבי הייא ל' לפנים משורת הדין הוא דעבר 'כדתני רב יוסף 'ההודעת להם זה בית

(6) יקדושין מ"ו. מח: סנהדרין ע"ג. (7) יקדושין מ"ח. (8) דכ"ע מ"י. (9) לעיל מה: ט"ה. (10) לקמן ק: י"ח. (11) יגיל דמילי. (12) לעיל כ"ג. מ. ג"מ פ"ג. (13) לעיל כ"ג. ט' ב"ב ג"ג. (14) יקדושין ט"ו. (15) יקדושין ט"ו. (16) סנהדרין ט"ג. (17) דברט"א ו"ג. (18) ט"ו. (19) ד"ה ושמאל. (20) יגיל רב. (21) יקדושין ע"ג. (22) חמ"ו. (23) יקדושין ע"ג. (24) חמ"ו. (25) יקדושין ע"ג. (26) חמ"ו. (27) יקדושין ע"ג. (28) חמ"ו. (29) יקדושין ע"ג. (30) חמ"ו. (31) יקדושין ע"ג. (32) חמ"ו. (33) יקדושין ע"ג. (34) חמ"ו. (35) יקדושין ע"ג. (36) חמ"ו. (37) יקדושין ע"ג. (38) חמ"ו. (39) יקדושין ע"ג. (40) חמ"ו. (41) יקדושין ע"ג. (42) חמ"ו. (43) יקדושין ע"ג. (44) חמ"ו. (45) יקדושין ע"ג. (46) חמ"ו. (47) יקדושין ע"ג. (48) חמ"ו. (49) יקדושין ע"ג. (50) חמ"ו. (51) יקדושין ע"ג. (52) חמ"ו. (53) יקדושין ע"ג. (54) חמ"ו. (55) יקדושין ע"ג. (56) חמ"ו. (57) יקדושין ע"ג. (58) חמ"ו. (59) יקדושין ע"ג. (60) חמ"ו. (61) יקדושין ע"ג. (62) חמ"ו. (63) יקדושין ע"ג. (64) חמ"ו. (65) יקדושין ע"ג. (66) חמ"ו. (67) יקדושין ע"ג. (68) חמ"ו. (69) יקדושין ע"ג. (70) חמ"ו. (71) יקדושין ע"ג. (72) חמ"ו. (73) יקדושין ע"ג. (74) חמ"ו. (75) יקדושין ע"ג. (76) חמ"ו. (77) יקדושין ע"ג. (78) חמ"ו. (79) יקדושין ע"ג. (80) חמ"ו. (81) יקדושין ע"ג. (82) חמ"ו. (83) יקדושין ע"ג. (84) חמ"ו. (85) יקדושין ע"ג. (86) חמ"ו. (87) יקדושין ע"ג. (88) חמ"ו. (89) יקדושין ע"ג. (90) חמ"ו. (91) יקדושין ע"ג. (92) חמ"ו. (93) יקדושין ע"ג. (94) חמ"ו. (95) יקדושין ע"ג. (96) חמ"ו. (97) יקדושין ע"ג. (98) חמ"ו. (99) יקדושין ע"ג. (100) חמ"ו.

